

Biserica și Școala

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

<p>PREȚUL ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor. Pentru România și străinătate: Pe un an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.</p>	<p>PREȚUL INSERTIUNILOR :</p> <p>Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte 8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.</p>	<p>Correspondențele să se adreseze Redacțiunii „BISERICA și ȘCOALA“ Ear banii de prenumerațiune la TIPOGRAFIA DIECESANA în ARAD.</p>
--	--	--

Nr. 5704/190°.

Examenul de cvalificațiune preotească cu candidații de preoție din dieceza Aradului, prescris prin Statutul Organic și Regulamentul special, se va ținea aici **Luni în 25** și următoarele zile a le lui *Septemvrie* v. a. c. la ora 9-a nainte de meazăzi în sala de ședințe a Consistorului diecezan gr. ort. român din Arad.

La examen sunt *admiși* toți acei absolvenți de teologie, cari conform §-lui 8 die Regulamentul special și-au subșternut aici până la *1/14 Septemvrie* 1906 cererile corespunzător instruite.

Aceia însă, cari și-au trimis petițiile după terminul prescris, se vor prenotă pentru terminul din Februarie 1907.

Arad, la 14/27 Septemvrie 1906.

Ioan I. Papp,
Episcopul Aradului.

O VORBIRE.

Am dat la locul acesta, în numărul nostru trecut, discursul rostit la adunarea generală anuală a «Asociațiunei pentru cultura poporului român», de dl A. Bârsan, profesor în Brașov și vice-președinte al numitei înalte intituțiuni; și am făcut-o aceasta nu numai pentru importanța acelu act, ci mai ales pentrucă în discursul din cestiune se precizează, cu incontestabilă competență, rostul Asociațiunei, explicat prin chiar geneza și evoluția ei.

Distinsul profesor brașovean a stat la înălțimea desăvârșită a rolului ce i-s'a dat și impresia generală, pe care a făcut-o cuvântarea sa asupra oamenilor de bine, este, că dânsul este chematul, dar și alesul, de a duce mai departe, în apropiatul viitor, «Asociațiunea», spre ținta ei, atât de clar și precis, atât de sugestiv și logic infățisată de dânsul.

Cetitorii nostri au avut prilej de a ceti acel discurs, din care exală căldura inimii omului, care

a urmărit pas de pas, cu stăruință și interes toate fazele de desvoltare a unei instituțiuni culturale, ce a adunat în jurul său cele mai senine suflete, pe cei mai idealști și însuflețiți oameni, preocupați de soarta și cultura poporului nostru.

Se cere un suflet mare, o inimă caldă, o intelectualitate deschisă, luminoasă, stăruință neîntreruptă, viu interes, ca să poți vedeă și resumă toate fazele unui progres; și se cere condei de artist și glas profetic, spre a puteă comunica acestea și altora.

De asemenea natură este impresiunea ce ne lasă discursul dlui profesor A. Bârsan, rostit la deschiderea adunării generale a «Asociațiunei» la Brașov, acel discurs prin care se redă, am puteă zice, firul vieții noastre culturale din ultimele decenii, caracterisându-se tipurile și figurile senine și vrednice, cari și-au dat partea lor la sporirea progresului nostru cultural.

Precizarea cadrelor de ocupațiune și activitate a «Asociațiunei», pentru înlăturarea a ori ce echivocități cât și pentru direcționarea și îndrumarea forțelor pe cari le avem și cari au putut fi concentrate în jurul acelei instituțiuni culturale, ne dovedesc, la învățatul profesor din Brașov, după discursul său, pe observatorul conștient atât în ce privește trebuințele cât și puterea de expresiune a forțelor noastre, pentru a ne dă partea în munca obștească a culturii românești.

În șirul considerațiunilor acestora, în fața seninătății, în a cărei haine a prezentat dl A. Bârsan trecutul și prezentul celui mai important factor cultural al nostru, noi vedem pe cel chemat a vesti lumina și recunoaștem într'însul pe dascălul român, acel dascăl ideal, care este chemat să contribue în primul rând și contribue la progresul și buna îndrumare a unui popor.

«Minte, mărită nație...», aceasta să și fie lozinca, la toate instituțiile noastre.

Importanța religiei ca obiect de învățământ.

Religiunea, ca obiect de învățământ în școlile noastre, cari au menirea a ne da o cultură generală, e de mare importanță; pentru că singură ne înalță gândirile spre ființa supremă, care e Creatorul celor văzute și celor nevăzute și izvorul cel nesecat al tuturor bunătăților.

E de mare importanță, pentru că ne procură armonie și liniște internă, pentru că ne dă putere să putem înainta pe calea perfecțiunii, pentru că ne ajută a învinge greutățile și necazurile vieții acesteia și astfel ne face părtași de fericirea vecinică, pe care trebuie să o privim ca cea mai prețioasă comoară.

Religiunea singură are menirea a ne îndrepta privirea spre idealuri și bunuri morale, printrânsa ne câștigăm bunuri pe cari furii nu le sapă și moliile nu le rod. Religiunea ne face oameni religioși morali, ca atare e de mare preț, pentru că religiozitatea și moralitatea sunt singurii factori, cari asigură existența și prosperarea individului și a omenimii întregi.

Religiunea pune temelie caracterului religios-moral, fără de care indivizi și popoare nu numai că nu pot progresa, ci amenințați sunt chiar în existența lor. Plutarh zice în privința aceasta: »Mai curând veți zidi o cetate în ear, decât să cultivați un popor fără religie«.

Aceste idei despre religie și importanța ei trebuie să ne hotărească a pune cât se poate de mare pond pe dânsa ca obiect de învățământ și pe propunerea ei în toate școlile noastre.

Dacă ne întrebăm, să întâmplă oare aceasta? atunci — cu reget — răspundem cu conștiința liniștită, fără ca să ne bage nime vină, că — nu.

Tinerii, cari trec peste școlile medii (onoare excepțiilor) stau departe de așa numita cultură intelectuală-morală (sau fond int. moral) — nobleța sentimentelor, religiozitate, caracter pe care ne o dă religie în școli și interesul față de dânsa. Ce să zicem de progresul moral și material al bisericii și a poporului cu fiii astfel pregătiți însă cu aspirațiuni de conducere?

* *

Religiunea stârpește în inima noastră sentimente nobile, ne îndreaptă voința spre tot ce e bine, frumos și adevăr, ea ne face a nu uita nici odată de națiunea și de limba noastră. Astfel cu drept cuvânt putem susține că la poporul nostru biserica cu învățăturile sale, cu credința sămănată de dânsa a fost acel însemnat factor, care a contribuit la susținerea individualității și a limbii naționale în vârtejul luptelor și a furtunilor, cari multe veacuri de-a rândul au trecut nemilos peste capul lui.

Religiunea era odinioară — povestesc bățanii — singurul obiect de învățământ în școlile

lele noastre; împrejurările, cerințele, progresului au grupat în jurul religiei și alte obiecte ajutoare, rezervându-se ei locul de frunte pentru totdeauna.

Catehismul cu învățăturile lui dogmatice, dovedite uneori și cu citate din s. Scriptură era odată unica carte de religie, Istoria biblică (cunoașterea cuprinsului s. Scripuri) Istoria bisericească (cunoașterea dezvoltării bisericii noastre) numai mai târziu s'au introdus în planul de învățământ. Cu toate acestea învățarea nu corespundea cerințelor pedagogice — lasă că și »pedagogia ca știință e una dintre cele mai nouă științe« — pentru că învățământul religios era privit ca o lucrare curată a memoriei, cu toate că e cumva natural ca religiozitatea să fie o atacere a inimei, căci doar dela dânsa izvorește și iubirea, peatra unghiulară în religie.

* *

Am avut ocaziunea a auzi plângându-se — nu lumea de rând — că tinerii de azi trecuți peste școlile medii cu aspirațiuni de a fi azimâne conducători, n'au cunoștințe religioase, nu sunt așa de religioși, nu sunt conduși de idealuri și nici nu sunt gata de jertfire de sine ca și antecesorii.

În privința aceasta nu știu ce să zic, are bază sau ba, pentru că dacă fiecare se ține mai bun, mai învățat, mai înțelept decât altul cu atât mai vârtos decât antecesorii — lumea progresează — atunci se ține, se înțelege și cu cunoștințe religioase mai multe ba și mai religioasă poate și caracter mai puternic.

Explicarea plângerii ar fi cam următoarea: În zilele de acum tinerii (nu cu multă educație familială) sunt crescuți în școli străine de firea și aspirațiunile noastre, despre societatea în care se învăț nu zic nimic, orele de religie nici cele puține câte sunt nu le cercetează, biserica dacă da, abia de frică; apoi de unde să fie acestia religioși? Pe lângă aceea catihetii nici habar nu au de misiunea lor, de foloasele unei conștiințioase catehizări sau de influența acesteia asupra dezvoltării intelectuale-morale a tinerilor cu aspirațiuni de conducători.

Primul conducător al poporului și cel mai aproape de dânsul e preotul curat în simțiri și luminat în gândiri. Acela care îmbrățișează acea carieră, dacă a studiat în școlile medii, nu a căutat, nu a avut ocaziune a-și cultiva respective a-și îmbogăți »fondul intelectual moral«, pentru un preot condițiunea »sine qua non« atunci ca ascultător al celor 3 cursuri teologice în palatul cu inscripția »Litteriset virtuti« va avea ocaziune, căci spre aceasta tind toate obiectele cari se propun, ba disciplina din internat iarăși acest scop îl urmărește, adecă curățirea stratului vieții sufletești de burueni, sădind plante nobile.

Directorul și profesorii, cu cari ne mândrim, pot fi mândri, căci prin aceasta misiune prin adevăratele lor străduințe plămădesc viitorul neamului.

Dacă unii ori alții acum nu sunt mulțamiți cu religiozitatea tinerimii, astfel nici cu pondul ce se pune pe religione ca obiect de învățământ în școlile noastre, veni-va timpul și nu e de parte, căci avem un Păstor, despre care — cu drept-putem zice, că își pune capul pentru fericirea turmei sale și fericirea aceasta în primul rând atârnă — am zis și trebuie să susțin — dela propunerea conștientioasă a religiei, a celui mai de frunte obiect de învățământ din toate școlile noastre.

*Teodor Draia,
teol. abs.*

Încă un pas spre viitor.

Dorința omului de a-și împlini misiunea îi indică un scop oarecare, pe care dânsul se năzuie a-l ajunge prin diferite mijloace, care de care mai ușor ducătoare la scop.

Fiind individualitatea oamenilor diferită așa și scopurile lor sunt diferite, unele mai avantajoase altele mai puțin avantajoase, prin urmare oamenii în ce privesc scopurile lor singuratic sunt diferiți. Cu toate însă că omul ca individ își are scopul său deosebit, totuși este un scop a cărui atingere ne obligă pe toți fără privire la scopurile noastre singulare.

Fiecare om afară de scopul său singular mai are un scop de a-și vedea neamul progresând pe cale culturală, morală, religioasă și economică, acesta este scopul sfânt al fiecăruia față de neam.

Precum la orice întreprindere este lipsă de un întreprinzător, pentru ca cu siguranță să se poată îndeplini acea întreprindere, așa și la realizarea acestui scop, măreț, sunt angajate diferite persoane, care singuri neforțați de nime, numai de dragostea de neam și-au dedicat toată munca vieții întru realizarea mărețului scop pentru viitor.

Pentru atingerea acestui scop în viitor suntem dedicați învățători, cari azi mâne în privința aceasta vom face încă un pas. Când am zis însă că pentru viitor suntem dedicați învățătorii, n'am înțeles că în prezent n'avem decât a stă cu mâinile în sân și să privim la cele ce se petrec și acum să facem tot posibilul pentru atingerea scopului.

Dar mai presus de toate de viitor avem datorința a ne interesa, căci viitorul neamului este depus în mâinile noastre. Pentru creștere morală noi suntem responsabili.

Drept aceea acum, când suntem chemați de a face un pas pentru viitorul neamului, avem

bine să chibzuim ca pasul acesta să fie astfel făcut ca prin el să înaintăm, dar nu să rămânem unde am fost înainte de a-l face, căci atunci în locul bucuriei și a mângâierii ce o aveam, vom avea muncă zădarnică și un an trăit de geaba.

Deci acum, când suntem la începutul unui an nou școlar trebuie să ne dăm silința ca pe tinerele mlădițe ale neamului să le pregătim ca la timpul lor să înțeleagă scopul sfânt al educației pentru realizarea căruia să nu cruțe nici o ostenală o jertfă.

Școala are în locul prim chemarea de a deșteptă și a nobilită tinerele mlădițe spre ideal.

Acum, dacă a școlii este aceasta chemare, atunci noi conducătorii școlii suntem datori a ne întrepune ca școala să-și realizeze chemarea sa, sunt însă în firma speranță, că nimenea dintre noi nu o conzideră aceasta datorință ca o sarcină grea, ci muncim cu plăcere, căci respata morală și mângâierea ne așteaptă în viitor, când vom vedea din mlădițele manipulative de noi un popor vrednic, un popor iubitor de progres, un popor cu putere de rezistență între orice fel de împrejurări, când prin zelul și munca noastră vom dovedi tot odată că neamul numai și numai prin școală își ajunge scopul.

Deci, când începem noul an școlar cum am accentuat mai sus, așa să-l începem și continuăm ca la fine, când o să facem bilanțul, să putem fi mândri și noi înșine de munca noastră grea dar măreață săvârșită în decursul unui an școlar, exclamând cu bucurie «Cu un pas am progresat».

Ternova, luna Septemvrie 1906.

*T. Mariș,
inv.*

Calendarul diecezan pe anul comun 1907.

In editura tipografiei diecezane gr. or. române a Aradului e deja gata și se poate avea și procură atât dela administrația tipografiei diecezane Strada Batthányi Nr. 2, cât și dela librării cu prețul de 40 fileri (20 cr.)

Se extinde pe 15 coale de tipar garmond și cuprinde afară de partea calendaristică, calendar economic, șematismul mitropoliei gr. or. române în general și al diecezei Aradului în special, cronologia pe anul 1907, sărbători și alte zile schimbăcioase, posturile, anotimpurile, întunecimile etc. Genealogia caselor domnitoare, târgurile din Ungaria după datele cele mai nouă, instrucțiuni postale și telegrafice etc., iar în partea literară:

A luă lumea 'n cap, de George Coșbuc: De de mult, de marele poet Octavian Goga. Două

iubiri de eminentul nostru prozător I. Agârbiceanu. Sărbătoare, de Maria Cioban. Tot pașul omului să fie cumpenit, de zelosul nostru învățător I. Groșorean. De mult și în sat la noi, de Gh. din Moldova. Povești de Diaconul. Păstorii și Plugarii, de Vasile Alexandri. Biserica catedrală din Sibiu, de Gh. Tulbure. Doine dela Vașcău (Bihor), de Vasile Sala. Fiul cel pierdut, de Iosif Stanca. Insoțirile economice, de Dr. P. Cioban. Sentințe glume și anedote. Clișee din viața noastră bisericească. Inserate și reclame de tot felul.

Îl recomandăm cu multă căldură tuturor oamenilor cu carte, îndeosebi preoțimei și învățătorimei noastre, căci în calendarul acesta pe lângă preț de 40 fil., află și o carte de lectură prețioasă și plăcută și un îndreptar sigur în afacerile administrative ale bisericii și școlii noastre.

Cei ce primesc spre desfacere mai multe exemplare din acest calendar unicul și oficios în dieceza noastră și le solvesc la timpul indicat de noi primesc **ca rabat 20%** dela prețul calendarelor, de asemenea an de an și un

Calendar de părete

după ambele stiluri cu scala timbrelor, care e absolut indispensabil pentru oficiile noastre bisericești-școlare și poate fi un document de părete în casa fiecărui creștin.

Aviz D-lor învățători!

»Curs practic de limba maghiară« de Iuliu Vuia, ediția I, s'a epuizat, în 2—3 săptămâni apare ediție nouă, însă nu într'un manual ca până acum ci împărțit în două și anume primul pentru clasele I, II și III; al doilea pentru clasele IV, V și VI ale școlii primare, corigată fiind din nou toată.

Aviz!

A apărut de curând și se află de vânzare în tipografia noastră următoarele cărți școlare:

Curs practic de **Aritmetică și Geometrie** pentru clasele V și VI, ale școlii primare de Iuliu Vuia, inv. dir. școlar. Prețul unui exemplar 36 fileri + porto 10 fileri.

Elemente de **Ceografie și Constituție**, pentru școlile primare de R. Vuia inv. Aprobata cu decisiunea Venerabilului Consistor aradan cu datul de 6/19 Septembrie 1906. Nr. 5496. Prețul unui exemplar 60 fileri. + porto 10 fileri.

La tipografia diecezană din Arad, se află spre vânzare: *Blanchete „Atestat școlar“*, exemplarul: 4 fil.

CRONICA.

Doxologie. Joi a fost ziua nașterii Maieștii Sale Francisc Iosif I. Doxologia s'a ținut în capela seminarială, unde a fost adunată tinerimea tuturor școlilor confesionale, și membrii gremiului consistorial.

† **Damian Dragonescu.** Dintre fiii aleși ai bisericii și neamului nostru moartea a răpit pe unul, de-al cărui spirit luminat și caracter oțelit toate afacerile noastre culturale-bisericești aveau un sprijin și aprig apărător, consilierul regesc *Damian Dragonescu*, director de finanțe în retragere și fost deputat dietal, deputat congresual, sinodal și membrul Consistorului eparhial din Arad.

Născut din stratul poporului țaran, cu fală se poate accentua răvna și stremurul inteligenței sale spirit, care prin faze nu de tot ușoare, l'a ridicat din treaptă în treaptă până la postul cel mai onorific al dicasteriei financiare, în care și Majestatea Sa l-a distins cu crucea de aur Francisc Iosif I.

S'a stins o viață plină de activitate, muncă și rară diligență. Barbat erudit în specialitatea sa și un caracter integru. Numărând 61 ani, smuls a fost din exemplarul său traiu familiar, lăsând în profunde obide pe jalnica sa soție doamna Maria Dragonescu n. Nicolaevici, un frate, o cumnată, nepoate și un nepot iubit...

Odihnească cu dreptii sufletul lui avântat!

Deprinderea la atențiune în ora de religie.

— Ca să fie copiii atenți la învățământul din religie trebuie liniște. Ca să domnească liniște, trebuie în prima linie să fie catihetul singur liniștit și adecă: 1. Catihetul trebuie să păstreze liniște în exteriorul său, corpul său să fie liniștit. Conștiu de înalta sa misiune, să intre el în clasă plin de demnitate și seriozitate, să ocupe un loc, de unde poate supraveghia pe toți elevii și să nu schimbe adese locul acesta. Liniștea corporală a catihetului însă nu exclude vioiciunea în mine și gesticulațiuni, numai să nu fie acestea prea bătătoare la ochi. 2. Mai însemnată decât liniștea corpului e liniștea spiritului catihetului, liniștea minții. Catihetul să nu-și iee prea multă materie pentru învățământ și să se prepare bine pentru predarea ei. Propunerea să fie fără lacune, pas de pas să meargă înainte, ca să-i poată ușor urma toți auditorii. Cu privirea sa catihetul să cuprindă întreaga clasă și să vorbească către toți. Explicări prea lungi să evite, căci ar putea slăbi atențiunea și produce neliniște. De aceea-i recomandabil a întrerupe propunerea la locuri potrivite și a examina cele propuse. Dară să nu se ocupe numai cu un elev, ci schimbiș cu toți. Vocea să fie numai atât de tare, ca să se audă propunerea, respective întrebările și, cei ce șed în lățile ultime.

Tot așa este și liniștea sufletească de însemnată mare. Metodul de a face obiectul plăcut elevilor prin o predare în glume, e foarte periculos. Abstrăgând dela sublimitatea învățătorei ce o propune catihetul, să nu urmeze el acestui impuls, pentru că ușor poate produce neliniște și neatențiune. Totuși nu va

strica, de a arunca ici-colea și câte un cuvânt mai vesel, spre a reimprospăta spiritul și a deșteptă atențiunea.

Nici odată să nu se arete catihetul în pozițiune deprimată, să nu fie măhnit, iritat sau mânios și să nu sudue, căci prin astfel de lucruri pierdeva înaintea elevilor. Dacă trebuie să mustre pe careva, atunci să o facă aceasta liniștit și scurt.

Ce se atinge de atențiunea din partea elevilor, apoi trebuie să fie ei crescnți în aceasta după un plan anumit și consecvent, depărtând pe de-o parte teate obstacolele, cari ar fi în stare a li detrage atențiunea. Conturbări externe, ca larmă pe stradă etc., trebuie în regulă de suportat cu răbdare; iar conturbările interne în școală se pot delătura ușor.

Fiecare elev să șadă pe locul său fixat și să recomandă spre controlă a atârna de perete o ordine de șezut. Ca să li fie elevilor ușor de a fi mai lung timp liniștiți, lasă i din când în când să se scoale, fă câte o pauză mică, ca să se poată distrage puțin. În decursul învățământului să se depărteze totul, ce nu aparține acestuia.

Motivele cele mai potrivite pentru atențiune i le dă catihetului în mână religiunea singură. Este doară grija pentru învățatura lui Dumnezeu și mântuirea sufletului, cari are să le deștepte și să le promoveze catihetul în inimile tinere. În deosebi la învățatura despre sacramantul penitenței va avea el ocazie bună, de a deșteptă și culivă în copii simțemintela religioase de datorință. Dară și alte mijloace se pot întrebuința, ca d. e. curiozitatea, ambiția, rivalitatea copiilor etc. Însă pe astfel de motive să nu se pue prea mare precauțiune. Totdeauna să se accentueze mai mult motivele, cari reias din religiune, pentru că numai acestea influențează mai intenziv, pe când curiozitatea și rivalitatea au valoare adese numai pentru moment. Contra neatențiunii și conturbării scoposite a liniștei să se procedă energetic, chiar cu pedepse; buna-voință și atențiunea însă trebuie lăudate. Ca să nu fie osteneala catihetului zădarnică, trebuie el să imploare asupra lucrativității sale binecuvântarea lui Dumnezeu prin o rugăciune pioasă făcută împreună cu copiii, pentru că „nici cel ce sămănă este ceva, nice cel ce udă. ci Dumnezeu care dă creștere“.

(Candela).

Ședința festivă a secțiilor literare. „Telegraful Român“ aduce despre această ședință a adunării „Asociațiunii“ la Brașov, următoarele:

Prezidentul face întâi comunicarea, că tocmai în anul acesta s'au implinit 100 de ani dela moartea marelui nostru bărbat de litere din trecut, *Samuil Micu Klein* din *Sadu*, decedat în 13 Maiu 1806, și crede, că e bine să ne aducem aminte de activitatea lui literară și de greutățile cu cari a avut să lupte. Cetește prefața călindarului scos de dânsul din tipar pentru anul 1806, în tipografia crăiască din Buda, unde se află aplicat ca censor al manuscriptelor românești, prezentate pentru a fi tipărite, călindariu, în care începuse *Samuil Klein* publicarea unei lucrări despre începutul și întâmplările mai însemnate din viața neamului românesc.

Domnul *Bârseanu* schițează frumos viața și laboriozitatea fericitului *Klein*, și la urmă roagă asistența, ca să-și manifeste prin sculare venerațiunea față de umbra acestui mare bărbat al nostru din trecut.

Se face intocmai și publicul aclamă zgomotos pe dl *Bârseanu* pentru conferința ținută.

Domnul *Emanuil Ungurean* se face interpretul întregului public, și mulțamește prezidentului pentru frumoasa conferință, rugându-l totodată să și-o re-

construiască pe hârtie și să o dea publicității, pentru ca să o poată gustă și aceia cari n'au putut-o auzi.

Prezidentul răspunde, că cu bucurie se supune acestei măgulitoare însărcinări, însă comunică totodată celor ce doresc să cetească despre *Samuil Klein* mai mult decât a spus dânsul, că dascălul dascălilor, d-nul *Nicolae Iorga*, a scris pe larg despre el, și că cartea dlui *Iorga* formează izvorul din care și-a scos și dânsul datele.

Se naște iarăși ploaie de aplauze și aclamări zgomotoase se rostesc la adresa domnului *Iorga*, prezent la ședință.

Preotul să fie cu precauțiune la boale contagioase. Deși preotul e obligat a împlini datorința cercetării bolnavilor chiar și atunci, când împlinirea aceasta ar periclită sănătatea și viața lui, totuși ar greși foarte dacă n'ar fi de fel precaut în privința aceasta. Drept, că încrederea în Dumnezeu și curajul din simțământul datoriei îi dau preotului acea pozițiune, care se împotrivesc pericoulului cu succes, totuș să nu treacă cu vederea toată precauțiunea. Mijlocul cel mai bun în contra molipsirii este delăturarea fricei.

La început se poate explica oarecare sfială într'un mod firesc, dară dragostea cătră chemarea preoțească, încrederea în Dumnezeu, înfrânarea fantaziei prin rugăciune și meditațiunea și conștiința datorinței împlinite, trebuie să învingă acea sfială și sa facă pe preotul ortodox un învățacel adavarat al lui *Hristos*. Ideea cumcă Dumnezeu apără pe servitorii săi, trebuie să-l mângăe și să-l liniștească pe fiecare preot chiar și la boalele cele mai periculoase. Cu toate aceste să nu se negrijească și oare-cari mijloace prezervative. Din partea medicilor se recomandă la epidemii următoarele mijloace: Preotul să nu schimbe modul îndătinat de viețuit, să nu slăbească corpul b. o. prin post aspru, nici să nu-l atâțe, iriteze b. o. prin băuturi spirituoase. El să se ferească de înfierbințare și să între în odaia bolnavului abia după ce s'a răcorit cum se cade. La converzarea cu bolnavul nu e necesar a se apropiă prea tare de fața bolnavului. Așisdere se recomandă a nu intra în odaia bolnavului pe nemăncate, a nu înghiți scuipitul, iară după sosirea acasă a-și schimba vestmintele, a-și spăla gura cu oțet și a petrece oarecare timp în aer curat.

Aviz! *Abcdarul* scris de mine pe baza metodei sunetelor vii, care a fost călduros apreciat prin recenzia prof. Dr. *Pipoș*, se află la Tipografia noastră diecezană din Arad, cu 40 fileri exemplarul, iar *Instrucțiunea* metodică, cu 80 fileri exemplarul. Tabelele de cetire se află însă numai la subscrisul cu 5 (cinci) coroane garnitura, plus 72 fil. porto. Tot la Arad sunt și celelalte scrieri didactice ale mele, între cari și *Curs practic de limba maghiară*, care este unicul curs care cuprinde elemente din Aritmetică, Geografie, Istorie și Constituție, cu 60 fil exemplarul. Comloșul-mare, 13 Aug. 1906. *Iuliu Vuia*.

Cronică bibliografică.

Candela XXV. 9. Dr. V. Tarnovschi, Geneza (Introducere și cometar). — Dr. E. Voiutschi, Istoria și literatura moralei creștine. — (Text rutean). — Scurte comunicări (întrebări și cazuri pastorale). — Cronică, Bibliografie.

Albina IX. 56. C. Alimăneșteanu: Industria petrolului 1866—1906. — Românii Macedoneni. — La începutul anului școlar. — Brânzei: Albinăritul. —

Conferențe. — Improprietărirea absolvenților școalelor de agricultură. — Povestea basamacului. — Pivnița de vinuri. — Corurile de săteni. — Congresul pentru răspândirea științelor. — Cronica agricolă economică și comercială. — Sfaturi. — Vederi etc.

Cuvântări ocazionale de Mateiu Voileanu, asesor consistorial, Sibiu 1906. 20 bucăți, în 135 pag. Prețul 2 cor., hârtie fină.

Concurse.

Pe baza dăcisului Ven. Consistor de sub Nr. 5203/1906, pentru îndeplinirea definitivă a parohiei **Măneasa**, de nou se escrie concurs cu termen **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă.

Venitele sunt: a) usufructul a 3 jughere fânaț, b) birul constător din 2 cor., dela circa 80 numere de case, c) ștolele îndatinate, d) întregirea dela stat conform cvalificațiunei celui ales.

Casă parohială nu este, dările le va suportă cel ales.

Reflecțanții sunt poftiți a-și naintă recursul adjutat conform Regulamentului pentru parohii și adresate comitetului parohial în termenul fixat, la oficiul protopopesc gr. or. rom. din Buttyin com. Arad, având a se prezentă în s. biserică în careva Duminecă ori sârbătoare spre a-și arătă desteritatea în oratorie și cele rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia*, protopresviter gr. or. —□— 1—3

În senzul concluzului consistorial de sub Nr. 1061 a. c. se escrie concurs cu termen de **30 zile** pentru următoarele parohii vacante:

1. *Hidiș*, pământ parohial 8 holde, bir preoteșc, prețuit în 140 cor., ștolele îndatinate și întregire dela stat 434 cor.

2. *Cârpești mici*, 14 jughere pământ, bir 8 cubule, ștolele și întregirea dotației 552 cor. 32 fil.

3. *Dobrești*, bir preoteșc 156 cor., ștolele și întregire conform coalei de fasiune B, 389 cor. 60 fil.

4. *Iancești*, 3 jughere de pământ, bir, câte o măsură cucuruz, ștole și întregire dela stat 526 cor. 68 fil.

5. *Crănești*, 9 holde pământ, bir preoteșc, ziuă de lucru, ștolele și întregire conform coalei de fasiunea B.

6. *Drăgoteni*, pământ trei jughere, bir 56 cor., ștolele îndatinate și întregire dela stat.

7. *Copăceni*, 8 holde pământ, ștolele și întregire 505 cor.

8. *Topa de jos*, 2 holde pământ, bir 8 cubule, ștolele și întregire dela stat 506 cor.

9. *Pocola*, 14 jughere pământ, ștolele și întregire conform coale de fasiune B.

10. *B. Sămărtin*, pământ de 16 cubule cu venit de 160 coroane, ștolele îndatinate și întregire 515 coroane 46 fil.

Recurenții vor avea a-și trimite recursurile conform Regulamentului în termenul prescriș la subscrisul iar până la alegere a se prezentă la s. biserici, spre a se face cunoscut poporului.

Beiuș, la 18 Septemvrie v. 1906.

Pentru comitetele parohiale: *Vasilie Papp* protopop. —□— 1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătořești cu clasele inferioare din **Apateu**, tractul lenopolei, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Dotațiunea: a) În bani gata 600 cor., b) 6 stângini de lemne, din cari se va încălzi și sala de învățământ. c) Drept de pășunat pentru 2 $\frac{1}{2}$ capete. d) Pentru conferință 20 cor. e) Pentru scripuristică 10 coroane. f) Cvarțir cu 2 chilii și apartinențele, precum și folosirea unui intravilan întreg.

Alesul va fi deobligat a instrua elevii din clasele I și II, precum și pe cei din școala de repetiție. Asemenea va conduce strana stângă fără alta remunerație.

Dela înmormântări unde va fi poftit, va primi 1 coroană.

Concurenți sunt avizați, ca concursurile lor adjutate cu documentele recerute, adresate comitetului parohial din Apateu, să-le subștearnă oficiului protopopesc din Șirja (Vilăgos com. Arad), având a se prezentă în cutare Duminecă ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arătă desteritatea în cele rituale.

Din ședința comitetului parohial desa 8/21 Septemvrie 1906

Antonie Popovici

preș. com. par.

Gheorghe Patrescu

not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucuțu*, adm. ppesc insp. școl. —□— 1—3

Cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia oficioasă se escrie concurs pentru următoarele parohii vacante din protoprezviteratul Vașcăului.

1. **Drăgănești-Belegeni**, emolumentele constau din pământ parohial cu un venit de 121 cor. 50 fil., ștole 64 cor., bir 60 cor., întregirea dela stat 572 cor 70 fil., cvartir și grădină.

2. **Petroasă**, bani gata 100 cor., ștole 90 cor. 20 fil., întregire dela stat 695 cor., de cvartir se va îngriji alesul.

3. **Merag**, în bani 80 cor., ștole 42 cor., și întregirea dela stat 680 cor., de cvartir se va îngriji cel ales, fiind și învățator va avea cvartir în școală.

4. **Dumbrăvani-Broaște**, pământ cu venit de 42 cor., bir în preț de 52 cor. 08 fil., ștolele 47 cor., și întregirea dela stat 753 cor. 12 fil. Încât cel ales va avea cvalificațiunea de lipsă va putea fi și învățator și astfel va avea cvartir în școală.

5. **Ferice**, pământ cu venit de 60 cor., bir în preț de 175 cor., ștole 154 cor. 24 fil., întregirea dela stat 410 cor. 76 fil. Cel ales se va îngriji de cvartir.

Întregirea dotațiilor din vistieria statului sunt calculate pentru preoții fără opt clase. Ceice doresc a reflectă la vre-una din aceste parohii sunt poftiți a-și înaintă recursurile, adjutate conform Regulamentului, până la 17/30 Octomvrie a. c. subsemnatului în Segyest p. u. Rieny c. Bihor, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare a ze prezentă la s. biserică din acea parohie, unde voesc a recurge spre a-și arătă dexteritatea în oratorie și rituale.

Pentru comitetele parohiale: *Moise Popovici* adm. prez. —□— 2—3

În urma rescriptului consistorial de sub Nr. 5409/906 se escrie concurs pentru ocuparea postului de învățătoare la școala de fete din **Nădlac**, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Beneficiul împreunat cu acest post este: 1. Salar anual în bani gata 700 cor. 2. 4 stângini de lemne tari, sau 6 stângini lemne moi, din care are a se încălzi și sala de învățământ. 3. Scripuristică în natură 4. Spesele de conferințe 4 cor., de zi și spese de călătorie pe tren clasa a III-a. 5. Locuință și grădină.

Dela recurente se cere, ca să fie cvalificate cu notă de cel puțin bun. Atestat de botez și eventual atestat de serviciu.

Aleasa are a se ocupa în școală, afară de obiectele prescise indeosebi cu economia casnică și lucrul de mână, și va fi deobligată a ține regulat școala de repetiție, fără de alta remunerațiune, va primi însă un stângin de lemne pentru încălzirea salei de învățământ.

Drept la cvinvenal va avea numai după durata timpului de 5 ani de serviciu pe stat la postul din Nădlac.

Recursele ajustate conform legi și Regulamentului școlar, au de a se înainta în timpul prescise la Rev. Domn Vasilie Beleş pprezviter tractual în Arad, adresate fiind comitetului parohial din Nădlac, având recurentele datorința de a se prezenta cel puțin odată la s. biserica din Nădlac, pentru a-și arăta desteritatea în cant.

Din ședința comitetului parohial ținută în Nădlac la 12/25 Septemvrie 1906.

Nicolae Chicin,
preot, preș. com. par.

Teodor Blăgău,
cont. not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Vasilie Beleş* prezv. ins. școl.

—□— 2-3

În senzul concluzului Venerabilului Consistor orădan de sub Nr 1061/112. B. pentru îndeplinirea parohiilor vacante din pprezviteratul Beliu se publică concurs:

1. *Mocirla*, emolumentele constau din 6 jughere pământ arător cu $\frac{1}{8}$ competență de pășunat, dela 150 căși câte 1 bradie cucuruz ca bir, stolele îndatinate, întregirea dotațiunei dela stat 768 cor. 44 fil. Alegerea se va celebra în 24 Octomvrie v. a. c.

2. *Coroi*, dotațiunea constă din pământ de 9 cubule, competență de păsc. dela 70 căși ca bir câte 1 bradie grâu, stolele îndatinate; întregirea beneficiului dela stat 775 cor. 90 fil. Terminul alegerii e fixat pe ziua de 26 Octomvrie v. a. c.

3. *Cumănești*, beneficiul e: 16 jughere pământ cu competența de păsc, stolele îndatinate și întregire din visteria statului 690 cor. 16 fil. Alegerea va fi în 25 Octomvrie v. a. c.

4. *Mărăuș cu filia Secaci*, emolumentele: pământ de 8 jughere, bir dela 110 case câte 1 bradie cucuruz, stolele uzuate; întregirea dotației dela stat 665 cor. Alegerea va fi în 26 Oct. v.

5. *Bochia cu filia Benești*, emolumentele: bir dela 90 căși câte 1 vică cucuruz, stolele de rând, întregirea dela stat a beneficiului 779 cor. 60 fil. Alegerea va fi în 25 Octomvrie v. a. c.

6. *B. Sânmiclăuș* beneficiul pământ de 3 cubule, birul dela 70 căși câte o vică cucuruz stolele îndatinate, casă parohială, întregirea dotațiunei din tesauriatul statului 722 cor. 72 fil. Alegerea se va efectui în 29 Octomvrie v. a. c.

7. *Sic M.* pământ de 15 jughere stolele și întregirea dotației dela stat 745 cor. 34 fil. Alegerea se va ține în 22 Oct. v. a. c.

Întregirea dotațiilor din visteria statului sunt socotite pentru preoții cu pregătiri sub VIII clase. De locuință afară de Sânmiclăuș se vor îngriji alegânzii preoți, cari conform presciselor regul. pentru parohii au a-și înainta suplicele adresate comitetelor parohiale la subscrisul în F. Györös p. u. Tenke, având a se prezenta la sf. biserici pentru a celebra și spre a se face cunoscuți credincioșilor.

F. Giriș la 31 August v. 1906.

Cu știrea comitetelor parohiale *Petru Serb* protopop.

—□— 3-3

Devenind vacantă stațiunea învățătorească din **Cermei**, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele sunt: 1., în bani gata 600 cor. 2., pentru lemne 120 cor. din care se va încălzi și sala de învățământ 3., pentru conferință 20 cor. 4., pentru scripturistică 10 cor. 5., cortel cu 3 chilii, culină, cămară supraedificate și grădină; 6., venitul stolar dela peste două mii de suflete circa 100 cor. 7., pentru curatorat și încălzitul salei de învățământ se va îngriji epitropia parohială. 8. Dacă fiitorul învățător va înființa cor bisericesc pe 4 voci, ca remunerație pentru aceasta va mai beneficia încă una chilie în edificiul școlar și 3 jug. pământ estravilan. Răscumpărarea acestora de sub nrul 8 face minimum de 150 cor. Cvinvenalul se va socoti numai după 5 ani de serviciu neîntrerupt în aceasta comună. Alesul fără altă remunerațiune va avea să provadă și cantoratul. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a recomanda pe alesul spre întărire definitivă numai după un an de școală.

Recursele ajustate cu documentele originale despre cvalificatiunea prescise sunt a se înainta com. par. din Cermei pe calea Prea On. oficiu pprezviteral din Ienopolea în Șiria (Világos). Reflectanții, vor avea să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința com. par. ținută în Cermei la 20 Aug. 1906.

Dimitrie Popovici
preș. com. par.

Florea Șindor
not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucaș* adm. pprezviteral
insp. școl. 3-3

Să escrie concurs pentru a doua oară pentru stațiunea învățătorească **Câmp-Colești**, din pprezviteratul Vașcoului cu termen de alegere pe **16/28 Oct.** a. c.

Salarul e 600 cor. în bani, cvartir și grădină iar cvinvenalele se vor acoperi dela stat. Doritorii de a ocupa aceasta stațiune sunt avizați a-și trimite recursurile lor ajustate conform §-lui 60 din regulamentul pentru organizarea învățământului și adresate comitetului parohial din Câmp-Colești M. O. D. Moise Popovici adm. protop. în Segyest p. u. Rieniș com. Bihor, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare a se prezenta la sf. biserica spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Recursele sunt a se înainta până la 4/17 Oct. Dat din ședința comitetului parohial ținută la 3/16 Septemvrie 1906.

Teodor Teaha
președinte.

Valer Moga
notar adhoc.

În conțelere cu: *Moise Popovici* adm. protoprezviteral
insp. școl. 3-3

Cărți de școală.

Se aduce la cunoștința d-lor profesori și învățători, că manualele de școală, scrise de repositatni profesor Dr. *Ioan Petran*, cărți aprobate atât de Venerabilul Consistor cât și de înaltul guvern, se capătă și mai departe la d-na văd. Aurelia Dr. *Petran*, în Arad, strada Lázár-Vilmos nr. 4.

Manualele cari se află de vânzare sunt următoarele:
Gramatica română pentru învățământul secundar Etimologia, prețul . . . . . 2.—

Gramatica română pentru învățământul secundar Sin-
taxa prețului 1.50
Gramatica elementară pentru clasa III. prețului 30
Gramatica elementară pentru clasa IV. prețului 60
Profesorii și învățătorii primesc rabat 20% 8-8

Senegin contra tusei, răgușelei, durerii
de pept, ofitei, tusei măgărești,
catarului astmei, greutatea de respirat, lungoarei și tusei
seci. **Vindecă sigur și repede.** Prețul **1 cor.**
20 fil. și 2 cor.

Capsic unsoare. Contra durerii de oase, po-
dagrei, reumatismului, recelelor, durerilor de cap, dinți
și nervi, precum și serintiturilor. Cele mai îmbătrânite
boale le vindecă. Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Centarin. Contra morburilor de stomac, pre-
cum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprin-
derea de stomac, greața și vomarea, sgârciurile cele
mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui.
Prețul **1 cor. 20 fil. și 2 cor.**

Kaljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru
curățirea sângelui la morburi secrete 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons. Inchierea scaunului e cauza
diferitelor morburi, precum palpitarea de inimă, ame-
țeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de in-
cheierea scaunului numai decât să comandeze **Lax-**
bonbons zaharele purgative, plăcute și duci la luat.
Prețul **1 cor.**

Chimicale, drogue, legături și bandagerie chirur-
gice. Instrucție pentru prepararea diferitelor vinarsuri,
liqueruri, rom și altele. Tee russice, parfumuri, săpu-
nuri, crem excelent pentru față și mâni. Articole cos-
metice, oleu pentru păr. Esența pentru picatul și in-
tărirea părului. Apa de gură și dinți precum și praf.
Orice fel de articol din brânșă. Toate foarte ieftine.
Faceți întrebare și Vă veți convinge 2-5

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros. iskola-utca 46.

Specialist în pălării preoțești.

Cercetați marea prăvălie
alui

Sommer Jozsef

Arad, Strada principală în palatul bisericii ro-
mano-catolice,

Fondată la anul 1863,

în care vor afla îndeosebi domnii preoți:

👉 **pălării preoțești** 👈

de calități deosebite și dela cei mai experți mă-
iestri, cu prețurile cele mai ieftine ce există. Pe
lângă aceasta on. public român va găsi în marele
magazin pe lângă serviciu propt, având de con-
ducător al prăvăliei pe un român: dl Ioan Tomi,
care reîntors dela expoziția din București; și
făcând un turneu în capitalele principale din stră-
inătate, am îmbogățit prăvălia mea cu cele mai
moderne fabricate, ca on. clienți să fie pe deplin
multumiți, următoarele articole:

👉 **pălării de tot soiul, cilindre și elac,** 👈
cămeși de vară, gulere, mangete, mănuși de
vară, cravate, ciorapi, bastoane umbrele, etc.
din fabricele cele mai renumite franceze și engleze.

6

Sommer Jozsef.

Specialist în pălării preoțești de tot soiul.

„Janus

“ institut de asigurare mutuală pe viață în Viena

s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili,

este cel mai vechiu „Institut mutual de asigurare pe viață“

— pentru Austro-Ungaria. —

Se bazează pe legile mutualității în puterea cărora accidentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

👉 **Premii efitine. Condiții de asigurare favorabile.** 👈

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duiel și sinucidere după 5 ani.

Asigurare gratuită pentru caz de războiu. — Fără timbru de poliță și taxă de stat — Plătire la moment.

Starea de asigurare 111.000,000 cor. | **3** **Averea institutului 31.000,000 cor.**

Sumele de asigurare plătite până acum 56.000,000 cor.

Informațiuni îndatoritoare dă:

==== **Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabric.** ====

Lerchengasse Nr. 17. (N-rul Telefonului: 422).

(29)